

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie V./2022
Plénum

Nález:

spisová značka	PL. ÚS 8/2020
populárny názov	Referendum o rozdelení obce
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.04.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 66 Ústava Slovenskej republiky čl. 67 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 27 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 30 Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 1 zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov § 11a ods. 1 písm. a zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov § 11a ods. 8 zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov § 11a ods. 1 písm. c
analytická právna veta	Vnútrotná koncepcia ústavy spolu s Európskou chartou miestnej samosprávy zaväzujú štát zveriť časť jednotkám územnej samosprávy ako subjektom od štátu nezávislým, ktoré následne zvernú moc uplatňujú pri plnom rešpekte k ústavnoprávnym mantinelom. Ústava deklaruje, že Slovenská republika je demokratický a právny štát (čl. 1 ods. 1) a, vyjadrujúc rešpekt a úctu k územným spoločenstvám osôb, ktoré majú na území obce trvalý pobyt a tvoria personálny substrát obcí ako samosprávnych územných celkov (čl. 64a ústavy), priznáva obciam (ako aj vyšším územným celkom) ako neštátnym subjektom časť svojej vrchnostenskej moci v podobe samosprávnej moci, ktorú vykonávajú samostatne, ale na základe zákona a pod dozorom štátu (čl. 67 ústavy). Z čl. 66 ods. 2 ústavy („Zlúčenie, rozdelenie alebo zrušenie obce upraví zákon.“) vyplýva, že aj rozdelenie obce sa uskutočňuje na základe zákonnej úpravy.
skutkový stav a základné fakty	Predmetom konania sú ustanovenia zákona o obecnom zriadení, ktoré upravujú podmienky vyhlásenia a platnosti miestneho referenda, v časti týkajúcej sa rozdelenia obce z dôvodu ich nesúlady s viacerými ustanoveniami ústavy. Navrhovatelia konkrétne napádajú časti ustanovení § 11a ods. 1 písm. a) a c) v spojení s § 11a ods. 8 zákona o obecnom zriadení, z ktorých vyplýva, že obecné zastupiteľstvo musí vyhlásiť miestne referendum o rozdelení obce aj vtedy, ak o to požiadajú aspoň 30 % oprávnených voličov, pričom výsledky takéhoto miestneho referenda sú platné vtedy, ak sa na ňom zúčastnila aspoň polovica

	<p>oprávnených voličov a ak bolo rozhodnutie prijaté nadpolovičnou väčšinou platných hlasov účastníkov miestneho referenda.</p> <p>Navrhovatelia považujú platnú právnu úpravu miestneho referenda o rozdelení obce za nefunkčnú, a preto ústavne nekonformnú, keďže fakticky znemožňuje minoritnej časti obyvateľov s trvalým pobytom v tej časti obce, ktorá sa chce od pôvodnej obce odčleniť, rozhodnúť o rozdelení obce vzhľadom na predpokladaný nesúhlas väčšiny obyvateľov obce s trvalým pobytom vo zvyšnej časti pôvodnej obce. Podľa názoru navrhovateľov by bola ústavne konformná taká právna úprava, na základe ktorej by sa miestne referendum o rozdelení obce uskutočňovalo „len v odčleňovanej časti obce“. Z argumentácie navrhovateľov sa dá vyvodiť, že považujú za súčasť práva na územnú samosprávu právo minoritnej časti obyvateľov obce s trvalým pobytom v tej časti obce, ktorá sa chce od pôvodnej (existujúcej) obce odčleniť, samostatne rozhodnúť o rozdelení tejto obce.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Platná právna úprava rozdeľovania obce rešpektuje požiadavky vyvoditeľné z ústavného textu vrátane ústavných princípov, osobitne princípov demokratického a právneho štátu a ústavného práva na územnú samosprávu, a to z nasledujúcich dôvodov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je inkorporovaná v zákone (zákon o obecnom zriadení), a teda k rozdeleniu obce môže dôjsť len vtedy, ak sú splnené podmienky ustanovené právnym predpisom zákonnej právnej sily; - Vychádza z demokratickej povahy Slovenskej republiky (čl. 1 ods. 1 ústavy), keďže je založená na princípe väčšinového rozhodovania, v rámci ktorého k súhlasu obce s rozdelením obce je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny obyvateľov obce, ktorí sa zúčastnili miestneho referenda za splnenia požiadavky účasti aspoň polovice obyvateľov obce oprávnených hlasovať v miestnom referende (prvá veta § 11a ods. 8 zákona o obecnom zriadení); - V súlade s demokratickou povahou Slovenskej republiky (čl. 1 ods. 1 ústavy) zákonná úprava rešpektuje právo menšiny obyvateľov obce iniciovať formou petície miestne referendum o rozdelení obce (§ 11a ods. 8 zákona o obecnom zriadení); - Rozhodovanie priznáva štátu reprezentovanému vládou, ktorá preskúmava, či sú na rozdelenie obce splnené zákonom ustanovené podmienky (§ 2a ods. 5 zákona o obecnom zriadení), a súčasne v zmysle § 11a ods. 1 písm. a) zákona o obecnom zriadení aj dotknutému miestnemu spoločenstvu (obci), bez ktorého súhlasu vláda nie je oprávnená nariadiť obec rozdeliť (§ 2 ods. 3 druhá veta zákona o obecnom zriadení). <p>Vychádzajúc z už uvedených čiastkových záverov, ústavný súd v nadväznosti na argumentáciu navrhovateľov a v zhode so stanoviskom vlády ďalej zdôrazňuje, že „ústava priznáva právo na samosprávu obci ako celku“, teda všetkým osobám tvoriacim územné spoločenstvo, ktoré majú trvalý pobyt na území obce, a nie obyvateľom časti obce, o ktorej odčlenenie ide. Rovnako v zhode so stanoviskom vlády ústavný súd konštatuje, že ústava ani platná zákonná úprava neupravuje, a teda „nepredpokladá (resp. nechráni) odčlenenie časti obce“, t. j. nepovažuje za súčasť práva na územnú samosprávu právo obyvateľov časti obce rozhodnúť o rozdelení obce samostatne, t. j. bez účasti obyvateľov zvyšnej časti obce.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že právna úprava napadnutá návrhom skupiny poslancov je v súlade s ústavou, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESRP a iných súdov</p>	

súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	referendum-miestne právny štát obec-obecné zriadenie obec-samosprávna pôsobnosť legislatíva, legislatívna činnosť, normotvorba-zákonodarca demokratický štát práva a slobody – politické-právo zúčastňovať sa na správe vecí verejných práva a slobody – politické-petičné právo diskriminácia-zákaz súlad-súlad právnych predpisov

spisová značka	PL. ÚS 13/2020
populárny názov	Legislatívny proces
sudca spravodajca	Ivan Fiačan
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	11.05.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Charta základných práv Európskej únie čl. 52 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 22 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 10 ods. 2 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 10 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4 Charta základných práv Európskej únie čl. 7 Charta základných práv Európskej únie čl. 8 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 31 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 7 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 16 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 22 ods. 2 zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 26 ods. 2 zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 33 ods. 2 zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 43 ods. 3 zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách § 63 ods. 19 zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách § 63 ods. 18 písm. b zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 4b ods. 2 zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 4b ods. 3 písm. a zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 33 ods. 1 zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách § 63 ods. 20 zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách § 63 ods. 18 písm. c
analytická právna veta	Ak teda ústava v citovaných ustanoveniach ustanovuje, že národná rada má rokovať o návrhoch zákonov, znamená to, že návrh zákona bude predložený národnej rade a poslancom bude vytvorená riadna možnosť oboznámiť sa s ním, predniesť k návrhu svoje stanovisko, vyjadriť svoje výhrady, prípadne navrhnúť jeho zmeny či doplnenie, ale tiež možnosť oboznámiť sa s takýmito navrhovanými zmenami či doplneniami ešte pred hlasovaním, a to všetko tak,

	<p>aby každý poslanec mohol hlasovať o týchto návrhoch podľa svojho najlepšieho svedomia a presvedčenia. Predovšetkým v tomto rozsahu možno zákonodarný proces považovať za ústavne chránený prostredníctvom čl. 73 ods. 2 v spojení s čl. 78 ods. 2, čl. 83 ods. 3 a 4 a čl. 86 písm. a). Ústavný súd zisťuje, či neboli v rámci skráteného legislatívneho konania v určitej intenzite porušené tieto ústavné normy.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Predmetom konania o súlade právnych predpisov boli viaceré časti ustanovení zákona č.185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ustanovenia § 43 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s Ústavou Slovenskej republiky.</p> <p>Išlo o ustanovenia upravujúce podmienky zániku funkcie predsedu Súdnej rady, členov Súdnej rady a odvolanie predsedu Súdnej rady ako aj ustanovenie zákona o súdoch upravujúce zastupovanie predsedu a podpredsedu Najvyššieho súdu SR.</p> <p>Navrhovatelia v prerokovanej časti namietali, že napadnuté normy boli prijaté, resp. zmenené v skrátenom legislatívnom konaní, na ktoré neboli splnené zákonné podmienky.</p> <p>Dôvodová správa podľa navrhovateľov neuvádza žiadnu relevantnú argumentáciu, rovnako ako neuvádza žiadnu súvislosť šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 s nevyhnutnou potrebou novelizácie ustanovení dotýkajúcich sa personálneho obsadenia súdnej rady a najvyššieho súdu. Predkladateľ zákona má zákonnú povinnosť návrh na začatie skráteného konania riadne odôvodniť, na ktorú však v danom prípade úplne rezignoval, čo vyvoláva legitímne podozrenie z účelovosti takéhoto postupu navrhovateľa zákona – vlády v snahe presadiť zmeny v zákonoch 4 vzťahujúcich sa na personálne obsadenie justičných orgánov bez ich podrobenia dôslednej verejnej a parlamentnej diskusii pred schválením.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Navrhovatelia tvrdia, že národná rada tým, že prijala napadnuté normy v skrátenom legislatívnom konaní, na ktoré neboli splnené zákonné podmienky, porušila ústavný princíp právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy), princíp legality (čl. 2 ods. 2 ústavy) a princíp ochrany slobodnej súťaže politických síl v demokratickej spoločnosti (čl. 31 ústavy). Zúženie zákonných štandardov na prerokovanie zákona znamená podľa navrhovateľov porušenie princípu ochrany slobodnej súťaže politických síl v demokratickej spoločnosti. Z týchto dôvodov sú napadnuté ustanovenia nesúladne s ústavou.</p> <p>Ústavný súd ďalej preskúmal napadnuté ustanovenia z hľadiska argumentácie navrhovateľov, ktorí namietajú, zvlášť prostredníctvom návrhu na nesúlad s čl. 31 ústavy, skutočnosť, že o návrhu neprebehla dostatočná diskusia v parlamente.</p> <p>Z hľadiska ústavných štandardov chrániacich diskusiu a vôľu poslancov v predmetnej veci ústavný súd konštatuje, že poslanci mali riadnu vedomosť, o akej právnej norme rokujú a hlasujú. Vyplýva to z priebehu diskusie v pléne národnej rady a z rozsahu a zložitosti prerokovanej a prijímanej normy. Napadnuté normy boli riadne predložené, navyše sú textovo stručné, bez pochybností o ich obsahu a zmysle [bod 3 písm. a) až e)] a pri ich prerokovaní nedochádzalo k zložitým hlasovaniam o pozmeňovacích alebo doplňujúcich ustanoveniach.</p> <p>V rozprave sa poslanci sústredili hlavne na zákon o elektronických komunikáciách. Z priebehu rozpravy v národnej rade vyplýva, že poslanci neboli žiadnym spôsobom ukrátení o možnosť diskutovať o napadnutých normách. Mali možnosť vyjadriť svoj názor, prípadne podať pozmeňovacie návrhy, čo aj využili. Poslanci sa napokon vyjadrovali len ku kombinácii legislatívnej procedúry a výsledku, teda ku skutočnosti, že normy majú príliš náhle riešiť justičné otázky a nevyjadrovali sa k ich vecnej (obsahovej) stránke (body 16 až 20). Nemohlo tak dôjsť k porušeniu namietaného čl. 31 ústavy a sprostredkované</p>

	<p>ani ostatných referenčných noriem.</p> <p>Ústavný súd posudzuje skrátené legislatívne konanie v súvislosti s ochranou diskusie a vôle poslancov, a nie izolovane.</p> <p>Jedným z hlavných argumentov proti skrátenému legislatívnemu konaniu bol názor, že napadnuté ustanovenia týkajúce sa súdnej rady a najvyššieho súdu boli zaradené do zákona týkajúceho sa pandémie, aby sa tak dostali do rámca nespochybniteľného skráteného konania. K tomu je potrebnú uviesť, že priamo názov zákona č. 62/2020 Z. z. obsahuje pojem „justícia“, ktorý tak oddeľuje justičnú časť zákona od časti pandemickej. Aj skrátené legislatívne konanie bolo takto osobitne odôvodnené, a to nutnosťou zabezpečiť právo na prístup k súdu. Zákon sa tak týkal mimoriadnych okolností, na jednej strane pandemických a na druhej justičných, a tieto zložky boli previazané len spoločenskou atmosférou, ďalej tým, že sa nachádzali v rámci jedného zákona, avšak so samostatnými dôvodmi skráteného legislatívneho konania.</p> <p>Ústavný súd preto konštatuje, že prijatím napadnutých zákonných ustanovení nedošlo k nesúladu s označenými referenčnými normami ústavy a ústavný súd nezaznamenal ani nesúlad so špecifickými ústavnými normami upravujúcimi legislatívny proces. Z týchto dôvodov návrhu navrhovateľov nevyhovelo, tak ako je uvedené vo výroku tohto nálezu.</p> <p>Ústavný súd napokon dodáva, že podľa navrhovateľov (bod 11) obsahuje napadnuté ustanovenie § 4b ods. 3 písm. a) zákona o súdnej rade po novele („Súdna rada môže predsedu súdnej rady odvolať, ak jeho zotrvaním vo funkcii môže byť vážne ohrozená dôveryhodnosť súdnictva alebo dobrá povesť súdnictva.“) vážnu a neurčitú právnu úpravu možnosti odvolania predsedu súdnej rady. Podľa nich táto úprava predstavuje pri jej voľnom extenzívnom výklade mimoriadne nebezpečný a zneužívateľný prostriedok pri procese jeho odvolávania. Navrhovatelia však nenavrhlí nesúlad napríklad s čl. 141a ods. 2 ústavy („Predsedu a podpredsedu Súdnej rady Slovenskej republiky volí a odvoláva Súdna rada Slovenskej republiky zo svojich členov.“), a preto sa ústavný súd napadnutým ustanovením § 4b ods. 3 písm. a) zákona o súdnej rade hmotnoprávne nezaoberal. Ústavný súd vnímal tieto argumenty len ako podporu názoru, že takéto normy sú dôsledkom nadužívania skráteného legislatívneho konania. Ústavnosť samotného procesu prijatia predmetných noriem, tak ako je už uvedené, ústavný súd odobril.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>Národná rada Slovenskej republiky poslanec, poslanecký mandát demokratický štát rokovací poriadok právny predpis-platnosť legislatíva, legislatívna činnosť, normotvorba-zákonodárny proces parlamentarizmus legislatíva, legislatívna činnosť, normotvorba-zákonodarca legalita právny štát</p>

Uznesenie:

<p>spisová značka</p>	<p>PL. ÚS 8/2022</p>
------------------------------	-----------------------------

populárny názov	Súlad ústavného zákona s ústavou
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	25.05.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 124 Ústava Slovenskej republiky čl. 152 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 125 ods. 1 písm. a zákon č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov čl. I bod 8
analytická právna veta	„Ústavným základom“ je ustanovenie čl. 124 ústavy, ktoré primárne kreuje postavenie a právomoc ústavného súdu. „Ústavnou medzou“ je pre ústavný súd v popísanom prípade povinnosť zabrániť prekročeniu medzi ústavného základu, teda „vyliatiu sa z brehov“ demokratického a právneho štátu. Ak by bol postup parlamentu v dotknutej rovine negatívne extrémny, výklad vlastných kompetencií ústavného súdu by sa tomu musel extenzívne prispôbiť, inak by ochrana ústavných hodnôt z jeho strany nebola zabezpečená v samotnej podstate, ale len okrajovo. Znamená to, že v hypoteticky predpokladanej situácii by ústavný súd súlad ústavného zákona s ústavou preskúmal a rozhodol by o ňom, v prípade vyslovenia nesúlady právnych predpisov s konzekvenciami podľa čl. 125 ods. 3 ústavy.
skutkový stav a základné fakty	Predmetom konania o súlade právnych predpisov bolo ustanovenie ústavného zákona č. 422/2020 Z. z., ktorým sa na konci článku 125 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky pripája táto veta: "Ústavný súd nerozhoduje ani o súlade ústavného zákona s ústavou." Skupina poslancov obhajuje právomoc ústavného súdu rozhodovať o súlade ústavných zákonov s ústavou. Navrhovatelia konštatujú, že napadnutá legislatívna zmena obmedzujúca kompetencie ústavného súdu nesleduje žiaden legitímny cieľ, ale je v právnom štáte neprípustným prejavom nevôle parlamentnej väčšiny s rozhodovacou činnosťou ústavného súdu, ktorý si dôsledne plní svoju funkciu najvyššej inštitúcie ochrany ústavnosti.
z odôvodnenia	Ústavný súd naďalej zotrváva na doktríne materiálneho jadra ústavy, inkorporujúceho otázky základných, najmä ľudských práv a otázky základných princípov demokratického a právneho štátu (PL. ÚS 7/2017, PL. ÚS 21/2014, PL. ÚS 24/2014, PL. ÚS 7/2021). Aj keď je inštitút materiálneho jadra ústavy koncipovaný na hodnotovom základe súhrnu ústavných ustanovení nie výslovnou ústavnou definíciou, v dôsledku jeho autoritatívnej interpretačnej konštatácie ústavným súdom nie je ústavodarca (národná rada) ako súčasť ustanovenej (nie pôvodnej ustanovujúcej) moci absolútnym suverénom a je obmedzený základným ústavným rámcom, vytvoreným už pri prijatí ústavy (k tomu porovnaj napr. PL. ÚS 7/2021 zo 7. júla 2021, body 139 až 141). Je na jednej strane právnym faktom, že občania, ktorých zástupcami bola ústava prijatá (a tak boli sformované štruktúry ustanovenej moci ako moci delenej pri výkone jej základných druhov), splnomocnili národnú radu aj na prijatie ústavy, zmenu ústavy a prijímanie ústavných zákonov vrátane ich zmien (čl. 84 ods. 4 ústavy). To však neznamená, že ústavodarca môže negovať alebo zásadne zmeniť generálne postuláty a princípy, z ktorých koncepcia ústavy vychádza. Taká zmena by nebola ústavne akceptovateľná, keďže ústava nie je hodnotovo neutrálna. Aj keď je každá právna norma principiálne zmeniteľná a zrušiteľná, z pohľadu ústavy prijatej v roku 1992 sú základné princípy demokratického a právneho štátu (aj bez takej výslovnej formulácie) nezmeniteľné (k tomu pozri aj PL. ÚS 7/2017 z 31. mája 2017, str. 102 až 104 a 121 až 122). Vyjadrujú totiž bytostný základ predmetnej ústavnej úpravy, a to ako prejavu vôle ustanovujúceho suveréna, teda občanov, parlamentom len sprostredkovane vyjadrenej. V ľudskoprávnej zložke svojho materiálneho jadra (základné práva a slobody zakotvené v ústave sú v zmysle čl. 12 ods. 1 ústavy neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné) potom ústava vychádza aj z prirodzenoprávnej teórie, a teda z danosti základných ľudských práv a slobôd, ktoré ústava nekreuje, len deklaruje a chráni. Taký substrát vytvára

nenahraditeľnú podmienku „života“ ústavy tohto typu, v právnej terminológii označiteľnú za *conditio sine qua non*.

Napriek popísanému mocenskému vyvažovaniu je národnej rade ako jedinému ústavodarnému a zákonodarnému orgánu Slovenskej republiky, kreovanému priamou voľbou občanmi, ponechaný v normotvornej oblasti široký priestor. Aj ten je však, a to aj v prípade ústavných zákonov, obmedzený materiálnym jadrom ústavy, ktoré bolo na základe konštitutívnych princípov demokratického a právneho štátu, ako aj základných práv a slobôd postupne definované v judikatúre ústavného súdu (PL. ÚS 7/2017, PL. ÚS 21/2014, PL. ÚS 24/2014, PL. ÚS 7/2021). Materiálne jadro ústavy tvorí bazálny rámec, vymedzený občianskou spoločnosťou ako prvotným suverénom pre parlamentný (a akýkoľvek iný) mocenský derivát. Popísané obmedzenie je pritom potrebné chápať predovšetkým ako výsadu ochrany hodnôt, nie ako puto proti bezhraničnému mocenskému rozpínaniu sa (aj naostatok označený aspekt je však prítomný). Koncept materiálneho jadra síce vyvoláva v akademických debatách rôznosť názorov, jeho prítomnosť v slovenskom ústavnom systéme je však vďaka judikatúre ústavného súdu už ustálená.

Ústavný súd, ktorému napadnuté ustanovenie bráni rozhodovať o súlade ústavných zákonov s ústavou, sa v popísanom kontexte stavia k namietanému právnemu predpisu s kompetenčným rešpektom, zároveň však s výhradou.

S rešpektom preto, že ústavný súd nemôže v bežnom ponímaní (bez výnimočných okolností) zadefinovať ako súčasť materiálneho jadra ústavy svoju inštitucionálnu kontrolu nad národnou radou v oblasti ústavnej normotvorby. V dôsledku toho vychádzal pri rozhodovaní o návrhu skupiny poslancov z platného a účinného znenia čl. 125 ods. 4 ústavy (doplneného namietaným právnym predpisom) a podaný návrh na prieskum ústavného zákona s ústavou odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jeho prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

Výhrada ústavného súdu spočíva v tom, že jeho osobitné postavenie ako nezávislého ochrancu ústavnosti podľa čl. 124 ústavy by mohlo generovať ochranu materiálneho jadra ústavy v prípade extrémneho zásahu doň. Za takéto zásah možno považovať narušenie materiálneho jadra ústavy s intenzitou meniacou charakter Slovenskej republiky ako demokratického a právneho štátu (porovnaj PL. ÚS 21/2014, body 63 a 64 alebo PL. ÚS 7/2021, bod 114). Článok 2 ods. 2 ústavy, obmedzujúci štátny orgán pri jeho konaní ústavným základom, ústavnými medzami a zákonným rozsahom a spôsobom, by mal v takom kritickom momente pre ústavný súd iné dimenzie, než pre ostatné orgány aplikácie práva.

„Ústavným základom“ je v tomto zmysle ustanovenie čl. 124 ústavy, ktoré primárne kreuje postavenie a právomoc ústavného súdu. „Ústavnou medzou“ je pre ústavný súd v popísanom prípade povinnosť zabrániť prekročeniu medzi ústavného základu, teda „vyliatiu sa z brehov“ demokratického a právneho štátu. Ak by bol postup parlamentu v dotknutej rovine negatívne extrémny, výklad vlastných kompetencií ústavného súdu by sa tomu musel extenzívne prispôbiť, inak by ochrana ústavných hodnôt z jeho strany nebola zabezpečená v samotnej podstate, ale len okrajovo. Znamená to, že v hypoteticky predpokladanej situácii by ústavný súd súlad ústavného zákona s ústavou preskúmal a rozhodol by o ňom, v prípade vyslovenia nesúlady právnych predpisov s konzekvenciami podľa čl. 125 ods. 3 ústavy.

Inými slovami, na obsahovo extrémny postup ústavodarcu (nie však v pozícii absolútneho suveréna) pri výkone jeho pôsobnosti v oblasti tvorby ústavných zákonov, znamenajúci negáciu bazálnych ústavných hodnôt a princípov, by ústavný súd nemohol reagovať inak, ako výkladom svojej pôsobnosti podľa čl. 125 ods. 4 ústavy adekvátne zohľadňujúcim generálne kompetenčné zmocnenie ústavného súdu obsiahnuté v čl. 124 ústavy (PL. ÚS 21/2014, body 85 až 87), a

	<p>to v osobitnom kontexte k čl. 2 ods. 2 ústavy. Nadväzujúca legálna báza („rozsah a spôsob ustanovený zákonom“) postupu v konaní o súlade právnych predpisov je potom pokrytá zákonom o ústavnom súde a tam upraveným konaním o súlade právnych predpisov.</p> <p>Navrhovatelia namietali aj nedostatky legislatívneho procesu, ktorého výsledkom je napadnutý právny predpis. Odmietnutie pre nedostatok právomoci však ústavnému súdu tento dôvod návrhu na začatie konania neumožňuje preskúmať.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEĽP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky-právomoc ústavného súdu materiálne jadro ústavy ústavnosť súlad-súlad právnych predpisov</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.